

Полтавська державна аграрна академія

Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Сизоненко Н.М.

27 грудня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія

**(міжфакультетська вибіркова навчальна
дисципліна)**

Полтава
2020 – 2021 н/р

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціологія» для здобувачів вищої освіти Полтавської державної аграрної академії

Мова викладання - державна

Розробник: Подлесна Г.В. к.псих.н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Протокол від 27 грудня 2019 року № 10.

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин -	90
Кількість кредитів –	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	Вибіркова
Рік навчання (курс)	2
Семестр	4
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	14
Лабораторні (годин)	-
Самостійна робота (годин)	60
в т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання)	-
Вид підсумкового контролю	залік

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: Філософія, Історія та культура України.

3. Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення здобувачів вищої освіти з основами соціології як науки, формування у майбутніх фахівців (бакалаврів) системи знань з питань сучасної соціальної системи суспільства; виховання грамотної особистості, здатної орієнтуватися в сучасних соціальних явищах і подіях.

Основні завдання навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти соціологічного світогляду щодо розкриття соціальних явищ і процесів, що пронизують соціальні взаємодії людей у різних вимірах суспільного життя та повсякденності; розвиток вміння послуговуватися категоріальним апаратом соціології, її методами дослідження, а також теоретичними та концептуальними напрацюваннями.

Компетентності:

Компетентності:

Загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та застосування знань у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області і професійної діяльності з можливостями проведення досліджень на відповідному рівні.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, застосування інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові:

- Розуміння базових особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту функціонування та взаємодії.
- Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати дослідження з використанням якісних і кількісних методів та інструментарію прикладного аналізу.

Програмні результати навчання

1. Застосовувати навички самостійної роботи, виявляти ініціативу та підприємливість, бути критичним і самокритичним.
2. Проводити професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел.

4. Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Соціологія як наука про суспільство
 Тема 2. Виникнення і становлення соціології як самостійної науки.
 Тема 3. Історія становлення і розвитку соціологічної думки в Україні.
 Тема 4. Суспільство як система.
 Тема 5. Соціальна структура суспільства.
 Тема 6. Особистість у системі соціальних зв'язків.
 Тема 7. Методика та техніка соціологічних досліджень.
 Тема 8. Соціологія сім'ї та шлюбу.
 Тема 9. Соціологія молоді.
 Тема 10. Соціологія конфлікту.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	с	лаб	с.р.
Тема 1. Соціологія як наука про суспільство.	8	2	2	-	4
Тема 2. Виникнення і становлення соціології як самостійної науки.	8	2	2	-	4
Тема 3. Історія становлення і розвитку соціологічної думки в Україні.	6	2	-	-	4
Тема 4. Суспільство як система.	10	2	2	-	6
Тема 5. Соціальна структура суспільства.	8	2	2	-	4
Тема 6. Особистість у системі соціальних зв'язків.	10	2	2	-	6
Тема 7. Методика та техніка соціологічних досліджень.	10	2	2	-	6
Тема 8. Соціологія сім'ї та шлюбу.	10	2	2	-	6
Тема 9. Соціологія молоді.	10	-	-	-	10
Тема 10. Соціологія конфлікту.	10	-	-	-	10
Усього годин	90	16	14	-	60

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Соціологія як наука про суспільство.	2
2	Тема 2. Виникнення і становлення соціології як самостійної науки.	2
3	Тема 3. Історія становлення і розвитку соціологічної думки в Україні.	
4	Тема 4. Суспільство як система.	2
5	Тема 5. Соціальна структура суспільства.	2
6	Тема 6. Особистість у системі соціальних зв'язків.	2
7	Тема 7. Методика та техніка соціологічних досліджень.	2
8	Тема 8. Соціологія сім'ї та шлюбу.	2
9	Тема 9. Соціологія молоді.	
10	Тема 10. Соціологія конфлікту.	
	Разом	14

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Соціологія як наука про суспільство	4
2.	Виникнення і становлення соціології як самостійної науки.	4
3.	Історія становлення і розвитку соціологічної думки в Україні.	4
4.	Суспільство як система	6
5.	Соціальна структура суспільства.	4
6.	Особистість у системі соціальних зв'язків.	6
7.	Методика та техніка соціологічних досліджень	6
8.	Соціологія сім'ї та шлюбу.	6
9.	Соціологія молоді.	10
10.	Соціологія конфлікту.	10
	Разом	60

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок. Реалізація даного напрямку роботи передбачається шляхом виконання індивідуального навчального завдання, що виконується самостійно здобувачем вищої освіти в позааудиторний час.

8. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання, форми поточного і підсумкового контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним рівня вище межі незадовільного навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання для поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- ведення конспекту лекцій: 0 – 2 бали;
- опитування, участь у дискусіях: 0 – 4 бали;
- розв'язування тестів: 0 – 8 балів;
- підготовка реферату з мультимедійною презентацією: 0 – 8 балів;
- виконання завдання самостійної роботи: 0 – 4 бали;

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального плану **залік**.

Критерії та шкала оцінювання видів навчальної роботи

Ведення конспекту лекцій

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	всі питання лекції розкриті відповідно до плану
1	конспект лекції не повний, питання, зазначені у плані лекції, занотовані не всі.
0	немає конспекту лекції

Опитування, участь у дискусіях

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	здобувач вищої освіти ґрунтовно й послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує власні думки; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій,

	наводить необхідні приклади, аргументує їх; активно бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови;
3	здобувач вищої освіти ґрунтовно й послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє належне розуміння його змісту, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій з допомогою викладача, наводить необхідні приклади, аргументує їх; бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови;
2	здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень теми з дисципліни, викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує власні думки; пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями з допомогою викладача; участь у дискусіях, диспутах бере не охоче; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
1	здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини навчального матеріалу, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
0	відповідь відсутня; здобувач вищої освіти не бере участь у дискусіях; не дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови.

Розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
8	Із 14 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 12-14 питань.
6	Із 14 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 8- 11 питань.
4	Із 14 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 4-7 питань.
2	Із 14 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 1-3 питання.
0	Із 14 запропонованих завдань правильної відповіді немає, або тестові завдання здобувачем вищої освіти не вирішувалися.

Підготовка реферату з мультимедійною презентацією

Кількість балів	Критерії оцінювання
8-7	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання. У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, є власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю.
6-5	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; на додаткові питання дані неповні відповіді. Презентація має чіткі цілі, відповідні завдання з теми; представляє собою інформацію з різноманітних джерел, структуровану у формі опорного конспекту, зрозумілу для аудиторії; зроблений акцент на важливих питаннях.
4-1	є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише

	частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні. Презентація сфокусована на темі, але не висвітлює її змісту; наявна певна організаційна структура; можуть бути фактичні помилки чи незрозумілості, але незначні.
0	реферативна робота і презентація не виконані.

Виконання завдання самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі;
2	завдання самостійної роботи з теми виконані не всі, або мають неточності чи незначні помилки;
0	завдання самостійної роботи не виконані, або виконані неправильно.

9. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти					
	введення концепту	опитування	тести	самостійна робота	реферат-презентація	Разом по темі
Тема 1. Соціологія як наука про суспільство.	2	4	8	4	8	10
Тема 2. Виникнення і становлення соціології як самостійної науки.	2	4		4		10
Тема 3. Історія становлення і розвитку соціологічної думки в Україні.	2	-		4		6
Тема 4. Суспільство як система.	2	4		4		10
Тема 5. Соціальна структура суспільства.	2	4		4		10
Тема 6. Особистість у системі соціальних зв'язків.	2	4		4		10
Тема 7. Методика та техніка соціологічних досліджень.	2	4		4		10
Тема 8. Соціологія сім'ї та шлюбу.	2	4		4		10
Тема 9. Соціологія молоді.	-	-		4		4
Тема 10. Соціологія конфлікту.	-	-		4		8
Разом	16	28	8	40	8	100

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

- Захарченко Н. Історія соціології (від Античності до початку ХХст.): [Навч. посіб.] / Н. Захарченко, О. Погорілий, – К.: Либідь, 1993. – 336 с.
- Брегеда А.Ю. “Соціологія”: [Навч. посіб.] / А. Брегеда, А. Бовтрук, Г. Дворецька та ін. – К.: “КНЕУ”, 1999. – 124 с.
- Піча В.М. Соціологія: Загальний курс: [Навч. посіб.] / В. Піча – К.: Каравела, 2000. – 248 с.
- Сірий Є. В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: [Навч. посіб.] / Є. Сірий. – К.: Атіло, 2004. – 480 с.

5. Социология [Текст]: Наука об обществе / общ. ред.: В.П. Андрущенко, Н.И. Горлача. – Харьков: Рубикон, 1996. – 686 с.
6. Соціологія [Текст]: підручник для студентів вузів / за ред. В.Г. Городяненка. – 3-е вид., перероб. і доп. – К.: Академія, 2008. – 544 с.

Допоміжні

1. Болотіна Є. В., Мішура В. Б. Соціологія: [Навч. посіб.]. — К.: Центр навчальної літератури, 2007. — 128 с.
2. Волович В.І. Соціологія: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.]/[В.І. Волович, М.І. Горлач, В.Г. Кремень та ін.] – [6-те вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009.– 808 с.
3. Городяненко В.Г. Соціологія: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] К.: Видавничий центр Академія, 2002. – 560 с.
4. 4.Нестуля О. О. Соціологія: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.]/ О.О. Нестуля, С. І. Нестуля – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 272 с.
5. Практикум з соціології: [навч. посіб.]/ Ред. В.М. Піча. - Львів : Новий Світ - 2000, 2007. - 368 с.
6. Соціологія: Курс лекцій: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.]/ Ред. В.М. Піча. - 2-е вид., випр. і доп. - Львів : Новий Світ - 2000, 2002. - 312 с.
7. Соціологія: терміни, поняття, персоналії, схеми, таблиці : [Навч. словник-довідник]. / Ред. В.М. Піча. - К. : Каравела ; Львів : Новий Світ - 2000, 2002. - 480 с.

Інформаційні ресурси:

1. Анурин В. Ф. Социология : учебник для вузов / В. Ф. Анурин, А. И. Кравченко. – СПб. : Питер, 2010. – 432 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://scibook.net/sotsiologiya-obschaya/sotsiologiya-uchebnik-dlya-vuzov-spb-piter-432.html>
2. Дворецька Г. В. Соціологія : навч. посіб. / Г. В. Дворецька. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : 2002 – 472 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-67.html>.
3. Добренёв В. И. Методология и методика социологического исследования : учебник / В. И. Добренёв, А. И. Кравченко. – М. : Альма Матер, 2009. – 537 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://padabum.com/d.php?id=37991>.
4. Иванова Н. Л. Социальная идентичность, теория и практика / Н. Л. Иванова, Т. В. Румянцева. – М. : Современный гуманитарный университет, 2009. – 453 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ozon.ru/context/detail/id/5042849/>.
5. Кузьменко Т. М Соціологія : навч. посібн. / Т. М. Кузьменко. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 320 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://filelibsnu.at.ua/navchalno-metod/social/Sociologiya-Kuzmenko2010.pdf>
6. Малахова Ж. Д. Викладання соціології: досвід інноваційних прийомів – навч. посіб. / Ж. Д. Малахова, В. М. Огаренко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 280 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://www.studmed.ru/malahova-zhd-ogarenko-vm-vikladannya-socologiyi-dosvd-nnovacynih-priyomv_f22ee137f01.html
7. Осипов Г. В. Социология. Основы общей теории / Г. В. Осипов, Л. Н. Москвичев, А. В. Кабыща. – М. : Норма, 2009. – 912 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.alleng.ru/d/sociol/soc030.htm>
8. Подольська Є. А. Соціологія : 100 питань – 100 відповідей / Є. А. Подольська, Т. В. Подольська. – К.: Інкос, 2009. – 353 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-176.html>
9. Примуш М. В. Загальна соціологія : навч. посіб. / М. В. Примуш. – К. : Професіонал, 2004. – 590 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://referaty-kursovye-konspekty.ru/c12/4bm5w/>
10. Сірий Є. В. Соціологія : навч. посіб. / Є. В. Сірий. – К. : Атіка, 2004. – 480 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://www.big-lib.com/book/48_Sociologiya

11. Симонова О. А. История социологии XX века: избранные темы : учеб. пособ. / О. А. Симонова. – М. : Университетская книга ; Логос, 2008, – 208 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://www.hse.ru/pubs/share/direct/content_document/73363461
12. Сокурянська Л. Г. Вступ до соціології : навч. посіб. / Л. Г. Сокурянська. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. – 260 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://karazinbook.univer.kharkov.ua/sites/default/files/books/sokyranska.pdf>
13. Соціологія : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / А. Ю. Брегеда, А. П. Бовтрук, Г. В. Дворецька та ін. – К. : КНЕУ, 1999. – 124 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-39.html>
14. Соціологія : підручник / за ред. В. Г. Городяненка – 3-є вид., доп. і перер. – К. : «Академія», 2006. – 544с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://readbookz.com/books/195.html>
15. Соціологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів – 2-ге вид., доопр., доп. / за заг. ред. В.І. Докаша. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 448 с. Електронний ресурс].Режимдоступу:<http://www.sociology.chnu.edu.ua/res/sociology/Soc.%20kafedr.%20rosibnyk.pdf>
16. Соціологія : підручник / Н. П. Осипова, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін.; за ред. Н. П. Осипової. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 336 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://radnuk.info/pidrychnuku/sotsiologiya/507-osupova.html>
17. Соціологічна теорія : традиції та сучасність : навч. посіб. / за ред. А. Ручки. – К. : Ін-т соціології НАН України, 2007. – 363 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://i-soc.com.ua/institute/ruchka-kostenko.pdf>
18. Юрій М. Ф. Людина і світ : підручник / М. Ф. Юрій. – К. : Дакор, 2006. – 460 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-178.html>